

ZAKON

O LOKALNIM IZBORIMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se izbor i prestanak mandata odbornika skupština jedinica lokalne samouprave i gradonačelnika.

Član 2.

Odbornici i gradonačelnici se biraju na četiri godine.

Izbori za odbornike i gradonačelnike moraju se sprovesti najkasnije 30 dana pre isteka mandata odbornika, odnosno gradonačelnika kojima ističe mandat.

Izbori mogu biti redovni i vanredni.

Član 3.

Građani biraju odbornike i gradonačelnike na osnovu slobodnog, opšteg i jednakog izbornog prava. Izorno pravo građani ostvaruju neposredno, tajnim glasanjem.

Niko nema pravo da, po bilo kom osnovu, sprečava ili primorava građanina da glasa, da ga poziva na odgovornost zbog glasanja ili da od njega traži da se izjasni za koga je glasao ili zašto nije glasao.

Član 4.

Građani imaju pravo da preko sredstava javnog informisanja budu ravnopravno, blagovremeno, istinito, nepristrasno i potpuno obavešteni o izornoj kampanji podnosilaca izbornih lista i kandidata, kao i o drugim događajima značajnim za izbore.

Sredstva javnog informisanja dužna su da u izornoj kampanji obezbede ravnopravnost, blagovremenost, istinitost, nepristrasnost i potpunost u obaveštavanju o svim podnosiocima izbornih lista i kandidatima, kao i o drugim događajima značajnim za izbore.

Izorna kampanja, u smislu ovog zakona, predstavlja sve javne, političke, promotivne i druge aktivnosti podnosilaca izbornih lista i kandidata.

Član 5.

Odbornici se biraju po proporcionalnom i većinskom sistemu.

Po proporcionalnom izbornom sistemu bira se jedna trećina od ukupnog broja odbornika, a po većinskom izbornom sistemu bira se dve trećine od ukupnog broja odbornika. Ukoliko se određivanjem broja odbornika na navedeni način ne dobije ceo broj, zaokruživanje se vrši na taj način što se decimalni iznos od 00 do 49 ne uzima u obzir, a broj sa decimalnim iznosom od 50 do 99 se zaokružuje na prvi naredni ceo broj.

Po proporcionalnom izbornom sistemu u jedinici lokalne samouprave, kao jednoj izornoj jedinici, bira se jedna trećina od ukupnog broja odbornika na osnovu

liste političke stranke, koalicije političkih stranaka, koalicije jedne ili više političkih stranaka i jedne ili više grupa građana ili grupe građana.

Po većinskom izbornom sistemu bira se dve trećine od ukupnog broja odbornika između pojedinačno utvrđenih kandidata sa liste kandidata u izbornim jedinicama utvrđenim odlukom skupštine jedinice lokalne samouprave.

Lice koje je predloženo kao kandidat za izbor odbornika, ne može istovremeno biti kandidat za izbor odbornika po proporcionalnom i po većinskom izbornom sistemu.

Član 6.

Pravo da bira odbornika po većinskom izbornom sistemu ima punoletan, poslovno sposoban državljanin Republike Srbije koji ima prebivalište na teritoriji izborne jedinice u kojoj ostvaruje izbornu pravo.

Pravo da bira odbornika po proporcionalnom izbornom sistemu ima punoletan, poslovno sposoban državljanin Republike Srbije koji ima prebivalište na teritoriji jedinice lokalne samouprave u kojoj ostvaruje izbornu pravo.

Za odbornika, može biti izabran punoletan, poslovno sposoban državljanin Republike Srbije koji ima prebivalište na teritoriji jedinice lokalne samouprave u kojoj ostvaruje izbornu pravo.

Za gradonačelnika može biti izabran punoletan, poslovno sposoban državljanin Republike Srbije koji ima prebivalište na teritoriji grada u kojem je kandidovan za gradonačelnika i u kojem ostvaruje izbornu pravo.

II. RASPISIVANJE IZBORA

Član 7.

Izbore za odbornike i gradonačelnike raspisuje predsednik Narodne skupštine.

Redovne izbore raspisuje predsednik Narodne skupštine za sve jedinice lokalne samouprave.

Vanredne izbore raspisuje predsednik Narodne skupštine u slučajevima predviđenim zakonom. Mandat odbornika izabranih na vanrednim izborima traje do raspisivanja redovnih izbora.

Od dana raspisivanja izbora do dana održavanja izbora ne može proteći manje od 45, ni više od 60 dana.

Odlukom o raspisivanju izbora određuje se dan održavanja izbora, kao i dan od kada počinju teći rokovi za vršenje izbornih radnji.

Odluka o raspisivanju izbora objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Član 8.

U jedinicama lokalne samouprave u kojima živi stanovništvo mešovitog nacionalnog sastava, omogućuje se srazmerna zastupljenost nacionalnih manjina u skupštinama jedinica lokalne samouprave, u skladu s Ustavom i ovim zakonom.

Član 9.

Izbore za odbornike i gradonačelnike sprovode izborne komisije jedinica lokalne samouprave i birački odbori.

III. ORGANI ZA SPROVOĐENJE IZBORA

Član 10.

Organi za sprovođenje izbora su izborna komisija jedinice lokalne samouprave (u daljem tekstu: izborna komisija) i birački odbori.

Organi za sprovođenje izbora su samostalni i nezavisni u radu i rade na osnovu zakona i propisa donetih na osnovu zakona.

Organi za sprovođenje izbora za svoj rad odgovaraju organu koji ih je imenovao.

Svi organi i organizacije dužni su da pružaju pomoć organima za sprovođenje izbora i da dostavljaju podatke koji su im potrebni za rad.

Član 11.

Članovi organa za sprovođenje izbora i njihovi zamenici mogu biti samo građani koji imaju izbornu pravo, kao i prebivalište na teritoriji jedinice lokalne samouprave.

Članovima organa za sprovođenje izbora i njihovim zamenicima prestaje funkcija u ovim organima kad prihvate kandidaturu za odbornika, odnosno gradonačelnika.

Član 12.

Izborna komisija radi u stalnom sastavu (imenovani članovi) i u proširenom sastavu (opunomoćeni članovi).

Izborna komisija radi u proširenom sastavu od dana utvrđivanja tog sastava do završetka izbora.

Nijedna politička stranka ili koalicija ne može imati više od polovine članova u stalnom sastavu organa za sprovođenje izbora.

U rešenju o imenovanju predsednika i članova organa za sprovođenje izbora, pored ličnog imena predsednika, odnosno člana, mora biti navedena njegova politička pripadnost ili naziv stranke, odnosno koalicije na čiji predlog je imenovan.

Član 13.

Izbornu komisiju u stalnom sastavu čine predsednik i najmanje šest članova koje imenuje skupština jedinice lokalne samouprave, na predlog odborničkih grupa u skupštini jedinice lokalne samouprave, srazmerno broju odbornika, a u proširenom sastavu - i po jedan opunomoćeni predstavnik podnosilaca izborne liste koji je predložio najmanje dve trećine kandidata od ukupnog broja odbornika koji se bira po proporcionalnom sistemu, podnosilaca kandidature za odbornike koji je predložio najmanje dve trećine kandidata od ukupnog broja odbornika koji se bira po većinskom sistemu i predlagača kandidata za gradonačelnike.

Političke stranke i koalicije političkih stranaka nacionalnih manjina koje predlože najmanje jednu trećinu kandidata za odbornike od ukupnog broja odbornika koji se bira po proporcionalnom izbornom sistemu, političke stranke i koalicije političkih stranaka nacionalnih manjina koje predlože najmanje jednu trećinu kandidata za odbornike od ukupnog broja odbornika koji se bira po većinskom izbornom sistemu i predlagači kandidata za gradonačelnika imaju pravo na svog predstavnika u proširenom sastavu izborne komisije.

Izborna komisija ima sekretara koga imenuje skupština jedinice lokalne samouprave. Sekretar učestvuje u radu komisije bez prava odlučivanja.

Predsednik, članovi izborne komisije u stalnom i proširenom sastavu i njen sekretar imaju zamenike.

Za predsednika, zamenika predsednika, sekretara i zamenika sekretara, člana i zamenika člana izborne komisije imenuje se lice koje je diplomirani pravnik.

Izborna komisija danom proglašenja izborne liste istovremeno rešenjem utvrđuje koji podnosilac izborne liste, kandidature za odbornika, odnosno predlagač kandidata za gradonačelnika ispunjava uslove za određivanje svojih predstavnika u prošireni sastav ovog organa.

Rešenje o ispunjenju ili neispunjenju uslova za određivanje opunomoćenog predstavnika podnosioca izborne liste, kandidature za odbornika, odnosno kandidata za gradonačelnika u prošireni sastav izborna komisija dostavlja podnosiocu izborne liste u roku od 24 časa od donošenja tog rešenja.

Podnosilac izborne liste, kandidature za odbornika odnosno predlagač kandidata za gradonačelnika određuje svog opunomoćenog predstavnika u izornoj komisiji i o tome obaveštava izbornu komisiju.

Izborna komisija utvrđuje prošireni sastav u roku od 24 časa od prijema obaveštenja o licima koja ulaze u prošireni sastav.

Ako podnosilac izborne liste, kandidature za odbornika odnosno kandidature za gradonačelnika ne odredi opunomoćenog predstavnika u izornoj komisiji najkasnije pet dana pre dana određenog za održavanje izbora, izborna komisija nastavlja da radi i da punovažno odlučuje bez predstavnika podnosioca izborne liste, kandidature za odbornika odnosno kandidature za gradonačelnika.

Protiv rešenja skupštine jedinice lokalne samouprave o imenovanju predsednika i članova izborne komisije u stalnom sastavu dopuštena je žalba Upravnom sudu u roku od 24 časa od donošenja rešenja.

Protiv rešenja izborne komisije iz stava 7. ovog člana obezbeđena je zaštita po postupku za zaštitu izbornog prava koji je utvrđen ovim zakonom.

Član 14.

Izborna komisija:

- 1) stara se o zakonitosti sprovođenja izbora odbornika i gradonačelnika;
- 2) određuje biračka mesta, pri čemu naročito vodi računa o ravnomernoj raspoređenosti birača na biračkim mestima i o dostupnosti biračkog mesta biračima;
- 3) određuje biračke odbore i imenuje njihove članove;
- 4) daje uputstva biračkim odborima u pogledu sprovođenja postupka izbora odbornika i gradonačelnika;
- 5) propisuje obrasce i organizuje tehničke pripreme za sprovođenje izbora za odbornike i gradonačelnika;
- 6) utvrđuje da li su izborne liste sačinjene i podnete u skladu sa propisima o izboru odbornika i gradonačelnika;
- 7) proglašava izborne liste za izbor odbornika po proporcionalnom sistemu, kandidature za izbor odbornika po većinskom sistemu i kandidature za izbor gradonačelnika;
- 8) utvrđuje oblik i izgled glasačkih listića, broj glasačkih listića za biračka mesta i zapisnički ih predaje biračkim odborima;

- 9) utvrđuje i objavljuje ukupne rezultate izbora za odbornike i gradonačelnika;
- 10) podnosi izveštaj skupštini jedinice lokalne samouprave o sprovedenim izborima za odbornike i gradonačelnika;
- 11) dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove lokalne samouprave i republičkom organu nadležnom za poslove statistike podatke o sprovođenju i rezultatima izbora za odbornike i gradonačelnika, neposredno po završetku izbora;
- 12) obavlja i druge poslove određene propisima o izboru odbornika i gradonačelnika.

U svom radu, izborna komisija shodno primenjuje uputstva i druge akte Republičke izborne komisije koji se odnose na sprovođenje izbora za narodne poslanike.

Član 15.

Birački odbor radi u stalnom i proširenom sastavu.

Birački odbor u stalnom sastavu čine predsednik i najmanje četiri člana.

U pogledu utvrđivanja sastava biračkog odbora u proširenom sastavu, primenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na izbornu komisiju u proširenom sastavu, osim ukoliko je drugačije predviđeno ovim zakonom.

Podnosioci kandidatura za odbornike po većinskom sistemu koji ne ispunjavaju uslove iz člana 13, stav 1. i 2, ovog Zakona imaju pravo na članove proširenog sastava biračkih odbora u onim izbornim jedinicama u kojima su predložili kandidate.

Kada se istovremeno održavaju izbori za odbornike, odnosno gradonačelnike i izbori za narodne poslanike Narodne skupštine, poslove biračkih odbora na sprovođenju izbora za odbornike, odnosno gradonačelnike obavljaju birački odbori obrazovani za sprovođenje izbora za narodne poslanike.

U nacionalno mešovitim jedinicama lokalne samouprave, u smislu zakona kojim se uređuje lokalna samouprava, prilikom imenovanja biračkih odbora iz stava 5. ovog člana, posebno će se voditi računa o zastupljenosti političkih stranaka nacionalnih manjina u skupštini jedinice lokalne samouprave.

U slučaju iz stava 5. ovog člana, podnosilac izborne liste za odbornike, koji nije podneo izbornu listu za narodne poslanike, ima pravo na predstavnika u biračkom odboru u proširenom sastavu pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Predsednik i članovi biračkog odbora imaju zamenike.

Birački odbor imenuje se najkasnije pet dana pre dana određenog za održavanje izbora.

Rešenje o imenovanju biračkih odbora dostavlja se svim podnosiocima proglašanih izbornih lista, kandidatura za odbornika, odnosno predlagačima kandidata za gradonačelnika u roku od 48 časova od dana donošenja rešenja.

Član 16.

Birački odbor neposredno sprovodi glasanje, obezbeđuje pravilnost i tajnost glasanja, utvrđuje rezultate glasanja na biračkom mestu i obavlja druge poslove određene zakonom.

Birački odbor se stara o održavanju reda na biračkom mestu za vreme glasanja. Bliža pravila o radu biračkog odbora određuje izborna komisija.

IV. IZBOR ODBORNIKA SKUPŠTINE JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE PO VEĆINSKOM IZBORNOM SISTEMU

1. Izborne jedinice

Član 17.

Odbornici se biraju u izbornim jedinicama na osnovu predloga političke stranke, koalicije političkih stranaka, koalicije jedne ili više političkih stranaka i jedne ili više grupa građana, grupe građana ili građana pojedinačno.

Izborne jedinice utvrđuje skupština jedinice lokalne samouprave svojom odlukom.

Odluku iz stava 2. ovog člana skupština donosi većinom glasova od ukupnog broja odbornika.

U jedinici lokalne samouprave se utvrđuje onoliko izbornih jedinica koliko se odbornika bira u skupštinu jedinice lokalne samouprave po većinskom izbornom sistemu.

U slučaju izmene broja odbornika koji čine skupštinu jedinice lokalne samouprave, odluku iz stava 2. ovog člana skupština će doneti na istoj sednici na kojoj je odlučila o izmenama odredaba statuta o broju odbornika.

Izмене broja odbornika i izbornih jedinica ne mogu se vršiti u periodu od šest meseci pre raspisivanja izbora za odbornike do konstituisanja novoizabranih skupština jedinica lokalne samouprave.

Izborne jedinice se određuju tako da u svakoj izbornoj jedinici bude približno jednak broj birača.

Izuzetno od stava 7. ovog člana mogu se odrediti izborne jedinice na brdsko-planinskom području u kojima se odbornik bira od strane manjeg broja birača u odnosu na druge izborne jedinice.

Protiv odluke skupštine jedinice lokalne samouprave iz stava 2. ovog člana svaki odbornik može izjaviti žalbu Upravnom sudu.

Žalba se podnosi u roku od osam dana od dana donošenja odluke.

U postupku po podnetoj žalbi sud shodno primenjuje odredbe zakona kojim se uređuje postupak u upravnim sporovima.

2. Kandidovanje

Član 18.

Kandidate za odbornike mogu predlagati registrovane političke stranke, koalicije registrovanih političkih stranaka, koalicije jedne ili više političkih stranaka i jedne ili više grupa građana, grupe građana ili građani pojedinačno, ako kandidate svojim potpisima podrži najmanje 30 birača sa izborne jedinice na kojoj se kandidat kandiduje.

Građanin koji se pojedinačno kandiduje ima svojstvo političkog subjekta u smislu zakona o finansiranju političkih aktivnosti.

U jedinicama lokalne samouprave koje imaju manje od 20.000 birača, kandidate za odbornike mogu predlagati registrovane političke stranke, koalicije

registrovanih političkih stranaka, koalicije jedne ili više političkih stranaka i jedne ili više grupa građana, kao i grupe građana čije kandidate svojim potpisima podrži najmanje 10 birača sa izborne jedinice na kojoj se kandidat kandiduje.

U ime političke stranke ili grupe građana, predloge iz st. 1. i 2. ovog člana može podneti samo lice koje je politička stranka ili grupa građana ovlastila.

U ime koalicije stranaka i koalicije jedne ili više političkih stranaka i jedne ili više grupa građana, predlog iz st. 1. i 2. ovog člana podnose najviše dva ovlašćena lica.

Izborna komisija propisuje oblik i sadržaj obrasca za potpis birača koji podržavaju kandidata i stavlja ga na raspolaganje učesnicima u izborima u roku od tri dana od dana raspisivanja izbora.

Birač može svojim potpisom podržati samo jednog kandidata za odbornika.

Potpis kojim birač podržava kandidata mora biti overen u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa.

Visinu naknade za overu potpisa utvrdiće posebnim aktom ministarstvo nadležno za poslove pravde.

Član 19.

Kandidatura kandidata za odbornika dostavlja se izornoj komisiji najkasnije 15 dana pre dana određenog za održavanje izbora.

Uz kandidaturu kandidata izornoj komisiji dostavlja se dokumentacija, i to:

- 1) potvrda o izbornom pravu za svakog kandidata, u kojoj je naznačeno ime i prezime, datum rođenja, zanimanje i jedinstveni matični broj kandidata;
- 2) pismena izjava kandidata da prihvata kandidaturu;
- 3) potvrda o prebivalištu kandidata;
- 4) ovlašćenje lica koja podnosi kandidaturu kandidata;
- 5) uverenje o državljanstvu;
- 6) potpisi birača koji su podržali određenog kandidata.

Na dokumentaciju iz stava 2. tač 1), 3) i 5) ovog člana ne plaća se taksa.

Kada kandidata predlaže koalicija više političkih stranaka, koalicija jedne ili više političkih stranaka i jedne ili više grupa građana ili grupa građana, uz predlog kandidata se obavezno podnosi pisani koalicioni sporazum, odnosno sporazum o formiranju grupe građana kojim se uređuju međusobna prava i dužnosti.

3. Sprovođenje izbora

Član 20.

Izborna komisija proglašava kandidaturu, odmah po prijemu kandidature i odgovarajuće dokumentacije, a najkasnije u roku od 24 časa od prijema kandidature.

Rešenje o proglašenju kandidature iz stava 1. ovog člana izborna komisija dostavlja bez odlaganja podnosiocu.

Član 21.

Kad izborna komisija utvrdi da kandidatura nije podneta blagovremeno, doneće rešenje o njenom odbacivanju.

Kad izborna komisija utvrdi da kandidatura sadrži nedostatke koji su smetnja za proglašenje kandidature u skladu s ovim zakonom, doneće, u roku od 24 časa od prijema kandidature, zaključak kojim se podnosiocu kandidature nalaže da najkasnije u roku od 48 časova od časa dostavljanja zaključka otkloni te nedostatke. Tim zaključkom istovremeno će se podnosiocu kandidature ukazati na radnje koje treba da obavi radi otklanjanja nedostataka.

Kad izborna komisija utvrdi da kandidatura sadrži nedostatke predviđene ovim zakonom, ili kad utvrdi da nedostaci kandidature nisu otklonjeni, ili nisu otklonjeni u predviđenom roku, doneće u narednih 24 časa rešenje kojim se odbija proglašenje kandidature.

Član 22.

Zbirnu listu kandidata utvrđuje izborna komisija i ona sadrži lična imena svih kandidata i podatke o godini rođenja, zanimanju i prebivalištu, po izbornim jedinicama.

Redosled kandidata, na zbirnoj listi kandidata utvrđuje se prema redosledu njihovog proglašavanja.

Zbirnu listu kandidata izborna komisija objavljuje na način kako se objavljuju propisi jedinice lokalne samouprave, najkasnije deset dana pre dana održavanja izbora.

Svaki podnosilac kandidature ima pravo da u roku od 48 časova od dana objavljivanja zbirne liste kandidata izvrši, preko lica koje ovlasti, uvid u sve podnete kandidature i dokumentaciju podnetu uz njih.

Član 23.

Svaki kandidat može odustati od kandidature najkasnije 15 dana pre dana određenog za održavanje izbora.

Odustanak od kandidature podnosi se pismeno izornoj komisiji.

U slučaju da kandidat pravnosnažnom sudskom odlukom bude lišen poslovne sposobnosti, izgubi državljanstvo Republike Srbije, odustane od kandidature ili ako nastupi njegova smrt predlagač može podneti novi predlog, najkasnije do dana određenog za utvrđivanje zbirne liste kandidata.

Kad po donošenju rešenja o proglašenju zbirne liste kandidata, kandidat bude pravnosnažnom sudskom odlukom lišen poslovne sposobnosti, izgubi državljanstvo Republike Srbije, odustane od kandidature ili ako nastupi njegova smrt, predlagač gubi pravo da predloži novog kandidata.

Član 24.

Izborna komisija javno oglašava zbirnu listu kandidata najkasnije narednog dana od dana utvrđivanja zbirne liste kandidata.

Na području lokalne samouprave na kojoj su u službenoj upotrebi jezici i pisma nacionalnih manjina, lista kandidata oglašava se i na jeziku nacionalne manjine.

Član 25.

Izbori za odbornike vrše se tajnim glasanjem glasačkim listićima koji sadrže:

- 1) oznaku izborne jedinice i jedinice lokalne samouprave;
- 2) naznaku da se glasa za izbor odbornika;

- 3) redni broj kandidata;
- 4) ime i prezime kandidata, prema redosledu utvrđenom na listi kandidata, sa naznakom predlagača;
- 5) napomenu da se glasa samo za jednog kandidata.

Član 26.

Izborna komisija dužna je da za svaki birački odbor blagovremeno pripremi materijal za glasanje, a naročito potreban broj glasačkih listića, izvod iz biračkog spiska, potvrde o izbornom pravu, posebne službene koverta za glasanje, kao i obrazac zapisnika o radu biračkog odbora.

Glasačke listiće priprema i overava izborna komisija.

Izborna komisija utvrđuje ukupan broj glasačkih listića, koji mora biti jednak broju birača upisanih u birački spisak u jedinici lokalne samouprave.

Izborna komisija kontroliše pripremu i overu glasačkih listića i određuje broj rezervnih glasačkih listića, koji ne može biti veći od 0,3% od ukupnog broja glasačkih listića.

Glasački listići štampaju se na jednom mestu.

Podnosilac candidature dostavlja izornoj komisiji ime lica koje ima pravo da prisustvuje štampanju, brojanju, pakovanju glasačkih listića i njihovom dostavljanju organima nadležnim za sprovođenje izbora.

U opštinama gde su u službenoj upotrebi jezici nacionalnih manjina glasački listići se štampaju i na tim jezicima.

Izborna komisija bliže utvrđuje sadržinu, oblik i izgled glasačkih listića, određuje štampara, način i kontrolu njihovog štampanja i dostavljanje i rukovanje glasačkim listićima.

Član 27.

Primopredaja izbornog materijala vrši se najkasnije 24 časa pre dana održavanja izbora.

Opštinska uprava stara se o uređivanju biračkih mesta i priprema za svaki birački odbor potreban broj glasačkih kutija s priborom za njihovo pečačenje, paravane za glasanje i pribor za pisanje.

Na dan izbora, pre početka glasanja, birački odbor utvrđuje da li je pripremljeni izborni materijal za to biračko mesto potpun i ispravan, da li je biračko mesto uređeno na način kojim se obezbeđuje tajnost glasanja i da li glasanje može početi, što unosi u zapisnik o svom radu.

Zbirna lista kandidata, s imenima svih kandidata i predlagača, mora za vreme glasanja biti vidno istaknuta na biračkom mestu.

Sadržaj, oblik i način isticanja zbirne liste kandidata iz stava 1. ovog člana propisuje izborna komisija.

Član 28.

Birač glasa samo za jednog kandidata.

Birač glasa na biračkom mestu na kome je upisan u birački spisak.

Glasanje se vrši zaokruživanjem rednog broja ispred imena kandidata za koga se glasa.

Birač može da glasa i van biračkog mesta na kom je upisan u izvod iz biračkog spiska, pod uslovima i na način utvrđen zakonom.

Način glasanja van biračkog mesta, kao i broj birača koji su glasali na taj način unosi se u zapisnik o radu biračkog odbora.

4. Utvrđivanje rezultata izbora

Član 29.

Po završenom glasanju birački odbor pristupa utvrđivanju rezultata glasanja na biračkom mestu.

Birački odbor utvrđuje broj neupotrebljenih glasačkih listića i stavlja ih u poseban omot koji pečati, s naznakom na omotu da se radi o neupotrebljenim glasačkim listićima.

Na osnovu izvoda iz biračkog spiska, birački odbor utvrđuje ukupan broj birača koji su glasali.

Kad se glasačka kutija otvori, posle provere kontrolnog lista, važeći glasački listići odvajaju se od nevažećih.

Birački odbor konstatuje broj nevažećih glasačkih listića, unosi ga u zapisnik i nevažeće glasačke listiće pečati u poseban omot, s naznakom da se radi o nevažećim glasačkim listićima, a potom utvrđuje broj važećih listića i broj glasova za svakog kandidata, što takođe unosi u zapisnik.

Važeći glasački listići stavlja se u poseban omot sa naznakom da se radi o važećim glasačkim listićima, koji se potom pečati.

Nevažeći glasački listić jeste nepopunjeni glasački listić, listić koji je popunjen tako da se ne može utvrditi za kog kandidata se glasalo i listić na kome je zaokruženo više od jednog kandidata.

Kad je na glasačkom listiću zaokruženo ime i prezime kandidata na listi ili je zaokružen naziv ili deo naziva predlagača, odnosno ako su istovremeno zaokruženi redni broj i naziv predlagača i ime i prezime kandidata, takav izborni listić smatra se važećim.

Kad se utvrdi da je broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji veći od broja birača koji su glasali, ili u glasačkoj kutiji nije nađen kontrolni listić, birački odbor se raspušta i imenuje novi, a glasanje na tom biračkom mestu ponavlja se.

Član 30.

Birački odbor, po utvrđivanju rezultata glasanja, u zapisnik o svom radu unosi: broj primljenih glasačkih listića; broj neupotrebljenih glasačkih listića; broj nevažećih glasačkih listića; broj važećih glasačkih listića; broj glasova datih svakom kandidatu; broj birača prema izvodu iz biračkog spiska i broj birača koji su glasali.

U zapisnik o radu biračkog odbora unose se i primedbe i mišljenja članova biračkog odbora, kao i sve druge činjenice od značaja za glasanje.

Zapisnik o radu biračkog odbora potpisuju svi članovi biračkog odbora.

Član 31.

Zapisnik o radu biračkog odbora izrađuje se na propisanom obrascu koji se štampa u šest primeraka.

U opštinama gde su u službenoj upotrebi jezici nacionalnih manjina zapisnik o radu biračkog odbora štampa se i na tim jezicima.

Prvi primerak zapisnika s utvrđenim izbornim materijalom dostavlja se izornoj komisiji.

Drugi primerak zapisnika ističe se na biračkom mestu na javni uvid.

Preostala četiri primerka zapisnika uručuju se predstavnicima podnosilaca kandidatura čiji su kandidati osvojili najveći broj glasova na tom biračkom mestu i to odmah ukoliko podnosilac kandidature ima predstavnika u biračkom odboru, a ukoliko ga nema podnosilac kandidature može preuzeti primerak zapisnika od izborne komisije u roku od 24 časa.

Ostali podnosioci kandidatura imaju pravo da, u roku od 24 časa od dostavljanja materijala s biračkog mesta izornoj komisiji, od izborne komisije dobiju overenu fotokopiju zapisnika s biračkog mesta.

Član 32.

Kad utvrdi rezultate glasanja, birački odbor će bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam časova od zatvaranja biračkih mesta, dostaviti izornoj komisiji zapisnik o utvrđivanju rezultata glasanja na biračkom mestu, izvod iz biračkog spiska, važeće glasačke listiće u zapečaćenom posebnom omotu, neupotrebljene glasačke listiće u zapečaćenom posebnom omotu, nevažeće glasačke listiće u zapečaćenom posebnom omotu, kao i preostalu izbornu dokumentaciju.

O primopredaji izborne dokumentacije sastavlja se zapisnik koji potpisuje predstavnik izborne komisije i najmanje dva člana biračkog odbora koji su predali izbornu dokumentaciju.

Član 33.

Po prijemu izbornog materijala sa biračkih mesta izborna komisija, u roku od 24 časa od zatvaranja biračkih mesta, utvrđuje: ukupan broj birača upisanih u birački spisak; broj birača koji su glasali na biračkim mestima; broj birača koji su glasali van biračkog mesta; ukupan broj primljenih glasačkih listića; ukupan broj nevažećih glasačkih listića; ukupan broj važećih glasačkih listića i broj glasova datih svakom kandidatu.

Izborna komisija utvrđuje rezultate glasanja na biračkim mestima najkasnije u roku od šest časova od dostavljanja izveštaja sa biračkih mesta.

Član 34.

Za odbornika je izabran kandidat koji je dobio većinu glasova birača koji su glasali u izornoj jedinici.

Ako ni jedan od kandidata u prvom krugu glasanja ne dobije potrebnu većinu utvrđenu u stavu 1. ovog člana, glasanje se ponavlja u roku od 15 dana.

Na ponovljenom glasanju glasa se o dva kandidata koji su dobili najveći broj glasova ili o više kandidata koji su u prvom krugu glasanja dobili jednak i istovremeno najveći broj glasova.

Ukoliko je na listi kandidata u prvom krugu bilo manje od dva kandidata, na ponovljenom glasanju, glasa se o onoliko kandidata koliko je kandidata bilo na listi.

Na ponovljenom glasanju, na glasačkom listiću, kandidati se unose prema broju glasova dobijenih u prvom krugu glasanja.

Na ponovljenom glasanju izabran je kandidat koji je dobio najveći broj glasova.

Kad je više kandidata dobilo jednak i istovremeno najveći broj glasova i na ponovljenom glasanju, glasanje se ponavlja u roku od osam dana sve dok jedan kandidat ne dobije najveći broj glasova.

Član 35.

Izborna komisija izdaje izabranom odborniku uverenje da je izabran za odbornika.

V. IZBOR ODBORNIKA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE PO PROPORCIONALNOM IZBORNOM SISTEMU

1. Kandidovanje

Član 36.

Kandidate za odbornike mogu predlagati registrovane političke stranke, koalicije registrovanih političkih stranaka, koalicije jedne ili više političkih stranaka i jedne ili više grupa građana, i grupe građana čije izborne liste svojim potpisima podrži najmanje 30 birača po predlogu za svakog kandidata na izbornoj listi. Predlagač mora na izbornoj listi imati najmanje jednu trećinu kandidata od ukupnog broja odbornika koji se bira po proporcionalnom sistemu.

U jedinicama lokalne samouprave koje imaju manje od 20.000 birača, izborne liste iz stava 1. ovog člana utvrđene su i kada ih svojim potpisom podrži najmanje 200 birača.

U ime političke stranke ili grupe građana, predloge iz st. 1. i 2. ovog člana može podneti samo lice koje je politička stranka ili grupa građana ovlastila.

U ime koalicije stranaka i koalicije jedne ili više političkih stranaka i jedne ili više grupa građana, predlog iz st. 1. i 2. ovog člana podnose najviše dva ovlašćena lica.

Član 37.

Izborna lista dostavlja se izbornoj komisiji najkasnije 15 dana pre dana određenog za održavanje izbora.

Uz izbornu listu izbornoj komisiji dostavlja se dokumentacija, i to:

- 1) potvrda o izbornom pravu za svakog kandidata sa izborne liste, u kojoj je naznačeno ime i prezime, datum rođenja, zanimanje i jedinstveni matični broj kandidata;
- 2) pismena izjava kandidata da prihvata kandidaturu;
- 3) potvrda o prebivalištu kandidata;
- 4) pismena saglasnost nosioca liste;
- 5) ovlašćenje lica koja podnose izbornu listu;
- 6) uverenje o državljanstvu;
- 7) potpisi birača koji su podržali određenu izbornu listu.

Na dokumentaciju iz stava 2. tač 1), 3) i 6) ovog člana ne plaća se taksa.

Član 38.

Jedno lice može biti kandidat za odbornika samo na jednoj izbornoj listi.

Podnosilac izborne liste određuje redosled kandidata na listi.

Na izbornoj listi među svaka tri kandidata po redosledu na listi (prva tri mesta, druga tri mesta i tako do kraja liste) mora biti najmanje po jedan kandidat - pripadnik ovog pola koji je manje zastupljen na listi.

Ako izborna lista ne ispunjava uslove iz stava 3. ovog člana smatraće se da sadrži nedostatke za proglašenje izborne liste, a predlagač liste biće pozvan u skladu sa ovim zakonom, da otkloni nedostatke liste.

Ako predlagač liste ne otkloni nedostatke iz stava 4. ovog člana, izborna komisija odbiće proglašenje izborne liste, u skladu sa ovim zakonom.

Kad po donošenju rešenja o proglašenju izborne liste kandidat bude pravnosnažnom sudskom odlukom lišen poslovne sposobnosti, izgubi državljanstvo Republike Srbije, odustane od kandidature ili ako nastupi njegova smrt, podnosilac izborne liste gubi pravo da predloži novog kandidata.

Član 39.

Podnosilac izborne liste može povući listu najdocnije do dana utvrđivanja zbirne izborne liste.

Povlačenjem izborne liste prestaje funkcija predstavnika podnosioca liste u svim organima za sprovođenje izbora, kao i sva prava koja mu u tom svojstvu po odredbama ovog zakona pripadaju.

Član 40.

Naziv izborne liste određuje se prema nazivu političke stranke koja podnosi listu, a u naziv se može uključiti ime i prezime lica koje politička stranka odredi kao nosioca izborne liste.

Ako koalicija podnosi zajedničku izbornu listu, naziv izborne liste i nosilac izborne liste određuju se sporazumno.

Uz naziv izborne liste grupe građana podnosilac određuje bližu oznaku te liste, a u naziv se može uključiti ime i prezime lica koje grupa građana odredi kao nosioca izborne liste.

Lice određeno kao nosilac izborne liste može biti kandidat za odbornika.

Član 41.

Izborna komisija propisuje oblik i sadržaj obrasca za potpis birača koji podržavaju izbornu listu i stavlja ga na raspolaganje učesnicima u izborima u roku od tri dana od dana raspisivanja izbora.

Birač može svojim potpisom podržati izbornu listu samo jednog predlagača.

Potpis kojim birač podržava izbornu listu mora biti overen u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa.

Visinu naknade za overu potpisa utvrdiće posebnim aktom ministarstvo nadležno za poslove pravde.

Član 42.

Izborna komisija proglašava izbornu listu, odmah po prijemu izborne liste i odgovarajuće dokumentacije, a najkasnije u roku od 24 časa od prijema izborne liste.

Rešenje o proglašenju izborne liste iz stava 1. ovog člana izborna komisija dostavlja bez odlaganja podnosiocu.

Član 43.

Kad izborna komisija utvrdi da izborna lista nije podneta blagovremeno, doneće rešenje o njenom odbacivanju.

Kad izborna komisija utvrdi da izborna lista sadrži nedostatke koji su smetnja za proglašenje izborne liste u skladu s ovim zakonom, doneće, u roku od 24 časa od prijema izborne liste, zaključak kojim se podnosiocu izborne liste nalaže da najkasnije u roku od 48 časova od časa dostavljanja zaključka otkloni te nedostatke. Tim zaključkom istovremeno će se podnosiocu izborne liste ukazati na radnje koje treba da obavi radi otklanjanja nedostataka.

Kad izborna komisija utvrdi da izborna lista sadrži nedostatke predviđene ovim zakonom, ili kad utvrdi da nedostaci izborne liste nisu otklonjeni, ili nisu otklonjeni u predviđenom roku, doneće u narednih 24 časa rešenje kojim se odbija proglašenje izborne liste.

Član 44.

Zbirnu izbornu listu utvrđuje izborna komisija i ona sadrži sve izborne liste, sa ličnim imenima svih kandidata i podacima o godini rođenja, zanimanju i prebivalištu.

Redosled izbornih lista, sa imenima svih kandidata, na zbirnoj izornoj listi utvrđuje se prema redosledu njihovog proglašavanja.

Zbirnu izbornu listu izborna komisija objavljuje na način kako se objavljuju propisi jedinice lokalne samouprave, najkasnije deset dana pre dana održavanja izbora.

Svaki podnosilac izborne liste ima pravo da u roku od 48 časova od dana objavljivanja zbirne izborne liste izvrši, preko lica koje ovlasti, uvid u sve podnete izborne liste i dokumentaciju podnetu uz njih.

Član 45.

Građani imaju pravo da budu obavešteni o izbornim listama.

Građani imaju pravo da, preko javnih glasila, budu blagovremeno, istinito i nepristrasno obavešteni o svim aktivnostima učesnika izbornog postupka i događajima značajnim za izbore.

2. Sprovođenje izbora

Član 46.

Na sprovođenje izbora po proporcionalnom izbornom sistemu shodno se primenjuju odredbe o sprovođenju izbora po većinskom izbornom sistemu osim ukoliko je drugačije predviđeno ovim zakonom..

Član 47.

Glasački listić sadrži:

- 1) oznaku jedinice lokalne samouprave;
- 2) naznaku da se glasa za izbor odbornika;
- 3) redni broj koji se stavlja ispred naziva izborne liste;
- 4) nazive izbornih lista, prema redosledu utvrđenom na zbirnoj listi, sa ličnim imenom prvog kandidata sa liste;

- 5) napomenu da se glasa samo za jednu izbornu listu, zaokruživanjem rednog broja ispred naziva liste.

Član 48.

Zbirna izborna lista, s nazivima izbornih lista i imenima svih kandidata, mora za vreme glasanja biti vidno istaknuta na biračkom mestu.

Član 49.

Predstavnici podnosioca izbornih lista i kandidati za odbornike, bez obzira da li se biraju po proporcionalnom ili većinskom izbornom sistemu, imaju pravo uvida u izborni materijal, a naročito u izvode iz biračkih spiskova, zapisnike biračkog odbora, zapisnike izbornih komisija i glasačke listiće. Uvid se vrši u službenim prostorijama izborne komisije. Uvid u izborni materijal može se izvršiti u roku od pet dana od dana održavanja izbora.

Član 50.

Birač glasa na biračkom mestu na kome je upisan u birački spisak.

Birač može da glasa i van biračkog mesta na kom je upisan u izvod iz biračkog spiska, pod uslovima i na način utvrđen zakonom.

Način glasanja van biračkog mesta, kao i broj birača koji su glasali na taj način unosi se u zapisnik o radu biračkog odbora.

Član 51.

Birač glasa lično.

Birač može glasati samo za jednu od izbornih lista sa glasačkog listića.

Glasa se zaokruživanjem rednog broja ispred naziva izborne liste za koju se glasa ili zaokruživanjem naziva izborne liste, odnosno tako da se nedvosmisleno može utvrditi za koju izbornu listu je birač glasao.

Birač sam presavija glasački listić tako da se ne vidi za koju je izbornu listu glasao i ubacuje ga u glasačku kutiju i odmah napušta biračko mesto.

3. Utvrđivanje i objavljivanje rezultata izbora

Član 52.

Izborna komisija utvrđuje rezultate izbora i o tome sačinjava poseban zapisnik.

Svakoj izornoj listi pripada broj mandata koji je srazmeran broju dobijenih glasova.

Izborna komisija utvrđuje broj mandata koji pripada svakoj izornoj listi.

U raspodeli mandata učestvuju izborne liste koje su dobile najmanje 5% glasova od ukupnog broja glasova birača koji su glasali.

Političke stranke nacionalnih manjina i koalicije političkih stranaka nacionalnih manjina učestvuju u raspodeli mandata i kad su dobile manje od 5% glasova od ukupnog broja birača koji su glasali.

Političke stranke nacionalnih manjina su sve one stranke čiji je osnovni cilj predstavljanje i zastupanje interesa nacionalne manjine i zaštita i poboljšanje prava pripadnika nacionalnih manjina, u skladu sa međunarodnopravnim standardima.

O tome da li podnosilac izborne liste ima položaj političke stranke nacionalne manjine, odnosno koalicije političkih stranaka nacionalnih manjina odlučuje izborna komisija jedinice lokalne samouprave, a na predlog podnosioca izborne liste koji mora biti stavljen pri podnošenju izborne liste.

Član 53.

Izborna komisija raspodeljuje mandate odbornicima koji se biraju po proporcionalnom izbornom sistemu primenom sistema najvećeg količnika.

Mandati se, odbornicima koji se biraju po proporcionalnom izbornom sistemu, raspodeljuju tako što se ukupan broj glasova koji je dobila svaka pojedina lista podeli brojevima od jedan zaključno sa brojem koji odgovara broju odbornika koji se biraju u skupštinu jedinice lokalne samouprave po proporcionalnom izbornom sistemu.

Tako dobijeni količnici razvrstavaju se po veličini, a u obzir se uzima onoliko najvećih količnika koliko se bira odbornika u skupštinu jedinice lokalne samouprave. Svaka izborna lista dobija onoliko mandata koliko tih količnika na nju otpada.

Ako dve izborne liste ili više izbornih lista dobiju iste količnike na osnovu kojih se dodeljuje jedan mandat, a nema više neraspodeljenih mandata, mandat će se dodeliti listi koja je dobila veći broj glasova.

Izborna komisija u roku od 24 časa od zatvaranja biračkih mesta vrši raspodelu odborničkih mandata na način iz stava 1. ovog člana, o čemu se sastavlja poseban zapisnik.

Član 54.

Mandati koji pripadaju određenoj izornoj listi dodeljuju se kandidatima sa te liste u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 55.

Izborna komisija jedinice lokalne samouprave će najkasnije u roku od 10 dana od dana objavljivanja ukupnih rezultata izbora sve dobijene mandate sa izborne liste dodeliti kandidatima po redosledu na izornoj listi, počev od prvog kandidata sa liste.

Član 56.

Izborna komisija objavljuje rezultate izbora za odbornike koji se biraju po proporcionalnom izbornom sistemu u roku od 24 časa od zatvaranja biračkih mesta.

Član 57.

Izborna komisija izdaje odborniku uverenje da je izabran.

VI. UTVRIVANJE I OBJAVLJIVANJE KONAČNIH REZULTATA IZBORA

Član 58.

Izborna komisija utvrđuje i objavljuje ukupne rezultate izbora u roku od 72 casa od zatvaranja biračkih mesta. Ukupni rezultati izbora objavljuju se u službenom glasilu jedinice lokalne samouprave.

VII. PRESTANAK MANDATA, PONOVI IZBORI, DOPUNSKI IZBORI I KONSTITUTIVNA SEDNICA

1. Prestanak mandata

Član 59.

Odborniku prestaje mandat pre isteka vremena na koje je izabran:

- 1) podnošenjem ostavke;
- 2) donošenjem odluke o raspuštanju skupštine jedinice lokalne samouprave;
- 3) ako je pravnosnažnom sudskom odlukom osuđen na безусловnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest meseci;
- 4) ako je pravnosnažnom odlukom lišen poslovne sposobnosti;
- 5) preuzimanjem posla, odnosno funkcije koje su, u skladu sa zakonom, nespojive s funkcijom odbornika;
- 6) ako mu prestane prebivalište na teritoriji jedinice lokalne samouprave;
- 7) gubljenjem državljanstva;
- 8) ako nastupi smrt odbornika.

Odbornik može podneti ostavku usmeno na sednici skupštine jedinice lokalne samouprave, a između dve sednice podnosi je u formi overene pisane izjave.

Posle podnošenja usmene ostavke odbornika, skupština bez odlaganja, na istoj sednici utvrđuje da je odborniku prestao mandat.

O ostavci koju je odbornik podneo između dve sednice, skupština je dužna da odluči na prvoj narednoj sednici.

Odbornik može opozvati podnetu ostavku sve dok skupština ne utvrdi prestanak njegovog mandata.

Ako odborniku prestaje mandat nastupanjem slučaja iz stava 1. ovog člana tač. 2) do 8), skupština jedinice lokalne samouprave na prvoj narednoj sednici, posle obaveštenja o nastupanju takvog slučaja, utvrđuje da je odborniku prestao mandat.

Član 60.

Odbornik lično podnosi ostavku, overenu kod organa nadležnog za overu potpisa, predsedniku skupštine jedinice lokalne samouprave, u roku od tri dana od dana overe.

Predsednik skupštine jedinice lokalne samouprave je dužan da podnetu ostavku stavi na dnevni red skupštine na prvoj narednoj sednici, sa predlogom da to bude prva tačka dnevnog reda.

Član 61.

Kada odborniku izabranom po proporcionalnom izbornom sistemu, prestane mandat pre isteka vremena na koje je izabran, mandat se dodeljuje prvom sledećem kandidatu sa iste izborne liste kome nije bio dodeljen mandat odbornika.

Kada odborniku koji je izabran sa koalicione izborne liste prestane mandat pre isteka vremena na koje je izabran, mandat se dodeljuje prvom sledećem kandidatu na izbornoj listi kome nije bio dodeljen mandat - pripadniku iste političke stranke.

Kandidatu kome je bio dodeljen mandat odbornika po proporcionalnom izbornom sistemu, a kojem je mandat prestao zbog preuzimanja funkcije predsednika opštine, odnosno zamenika predsednika opštine ili zamenika gradonačelnika, mandat se ponovo dodeljuje u istom sazivu skupštine jedinice lokalne samouprave pod uslovima:

- da je kandidatu prestala funkcija predsednika opštine, odnosno zamenika predsednika opštine ili zamenika gradonačelnika;
- da postoji upražnjeno odborničko mesto koje pripada istoj izbornoj listi, i
- da je izbornoj komisiji jedinice lokalne samouprave kandidat podneo zahtev za dodelu mandata odbornika.

Kad odborniku prestane mandat pre isteka vremena na koje je izabran, a na izbornoj listi sa koje je odbornik bio izabran nema kandidata za koje podnosilac izborne liste nije dobio mandat, mandat pripada podnosiocu izborne liste koji ima sledeći najveći količnik a za njega nije dobio mandat.

Mandat novog odbornika traje do isteka mandata odbornika kome je prestao mandat.

Od kandidata se pre potvrđivanja mandata pribavlja pismena saglasnost da prihvata mandat.

2. Dopunski izbori

Član 62.

Dopunski izbori vrše se ako odborniku koji je izabran po većinskom izbornom sistemu prestane mandat pre isteka vremena na koje je izabran.

Dopunski izbori vrše se po odredbama ovog zakona koji važe za redovne izbore.

Predsednik Skupštine jedinice lokalne samouprave raspisuje dopunske izbore u roku od 30 dana od dana prestanka mandata odbornika.

Dopunski izbori se ne raspisuju kada do isteka mandata ostane manje od šest meseci.

Odluka o raspisivanju dopunskih izbora objavljuje se u službenom glasilu jedinice lokalne samouprave.

Član 63.

Mandat odbornika izabranog na dopunskim izborima traje do isteka vremena na koje je bio izabran odbornika kome je prestao mandat.

Član 64.

Na odluke skupštine jedinice lokalne samouprave o prestanku mandata odbornika, kao i o potvrđivanju mandata novom odborniku, dopuštena je žalba Upravnom sudu.

Žalba je dopuštena i u slučaju kada skupština propusti da donese odluke iz stava 1. ovog člana.

U slučaju osnovanosti žalbe iz stava 2. ovog člana, sud donosi odluku kojom utvrđuje prestanak mandata odbornika, odnosno potvrđuje mandat novom odborniku.

Pravo na podnošenje žalbe iz stava 2. ovog člana ima svaki odbornik.

Žalba se podnosi u roku od 48 časova od dana donošenja odluke skupštine jedinice lokalne samouprave, odnosno od dana održavanja sednice na kojoj je skupština propustila da donese odluke iz stava 1. ovog člana.

Upravni sud dužan je da u roku od 30 dana od dana dobijanja žalbe donese rešenje o podnetoj žalbi.

3. Ponovni izbori

Član 65.

Ponovni izbori sprovode se ako izborna komisija ili Upravni sud ponište izbore zbog nepravilnosti u sprovođenju izbora, u slučajevima utvrđenim ovim zakonom.

Ako se izbori ponište na pojedinom biračkom mestu, glasanje se ponavlja samo na tom biračkom mestu.

Na biračkim mestima na kojima izborni postupak nije sproveden u skladu s ovim zakonom, izbori se ponavljaju u roku od sedam dana od utvrđivanja nepravilnosti u izbornom postupku, na način i po postupku utvrđenim za sprovođenje izbora.

Ponovne izbore raspisuje izborna komisija.

Ponovni izbori sprovode se po listi kandidata koja je utvrđena za izbore koji su poništeni, osim kad su izbori poništeni zbog nepravilnosti u utvrđivanju izborne liste.

U slučaju ponavljanja izbora konačni rezultati izbora utvrđuju se po završetku ponovljenog glasanja.

4. Konstitutivna sednica

Član 66.

Konstitutivnu sednicu skupštine saziva predsednik skupštine iz prethodnog saziva u roku od 15 dana od dana objavljivanja rezultata izbora.

Konstitutivnom sednicom predsedava najstariji odbornik, koji je ovlašćen i da sazove konstitutivnu sednicu ako to u zakonskom roku ne učini predsednik skupštine iz prethodnog saziva.

Skupština jedinice lokalne samouprave na početku konstitutivne sednice konstatuje mandate na osnovu izveštaja verifikacione komisije.

Protiv odluke donete u vezi sa potvrđivanjem mandata odbornika može se izjaviti žalba Upravnom sudu u roku od 48 časova od dana donošenja odluke skupštine jedinice lokalne samouprave.

VIII. ZAŠTITA IZBORNOG PRAVA

Član 67.

Svaki birač, kandidat za odbornika, kandidat za gradonačelnika, podnosilac izborne liste, podnosilac kandidature za odbornika i predlagač kandidata za gradonačelnika ima pravo na zaštitu izbornog prava, po postupku utvrđenom ovim zakonom.

Član 68.

Birač, kandidat za odbornika, kandidat za gradonačelnika, podnosilac izborne liste, podnosilac kandidature za odbornika i predlagač kandidata za gradonačelnika

ima pravo da podnese prigovor izbornoj komisiji jedinice lokalne samouprave zbog nepravilnosti u postupku kandidovanja, sprovođenja, utvrđivanja i objavljivanja rezultata izbora.

Prigovor se podnosi u roku od 24 časa od dana kada je doneta odluka, odnosno izvršena radnja ili učinjen propust.

Član 69.

Izborna komisija doneće rešenje u roku od 48 časova od prijema prigovora i dostaviti ga podnosiocu prigovora.

Ako izborna komisija jedinice lokalne samouprave usvoji podneti prigovor, poništiće odluku ili radnju.

Član 70.

Protiv rešenja izborne komisije, može se izjaviti žalba Upravnom sudu u roku od 24 časa od dostavljanja rešenja.

Izborna komisija dužna je da sudu dostavi odmah, a najkasnije u roku od 12 časova sve potrebne podatke i spise za odlučivanje.

U postupku zaštite izbornog prava sud shodno primenjuje odredbe zakona kojim se uređuje postupak u upravnim sporovima.

Odluka po žalbi doneće se najkasnije u roku od 48 časova od dana prijema žalbe sa spisima.

Odluka doneta u postupku po žalbi je pravnosnažna i protiv nje se ne mogu podneti zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke, niti zahtev za ponavljanje postupka, predviđeni Zakonom o upravnim sporovima.

Član 71.

Ako sud usvoji žalbu, poništiće odluku ili radnju u postupku predlaganja kandidata, odnosno u postupku izbora odbornika ili će poništiti izbor odbornika.

Kada nađe da osporenu odluku treba poništiti, ako priroda stvari to dozvoljava i ako utvrđeno činjenično stanje pruža pouzdan osnov za to, sud može svojom odlukom meritorno rešiti izborni spor.

Odluka suda u svemu zamenjuje poništeni akt.

Ako je po prigovoru, odnosno po žalbi, poništena radnja u postupku izbora ili izbor odbornika, odnosno gradonačelnika izborna komisija je dužna da odgovarajuću izbornu radnju, odnosno izbore ponovi u roku predviđenom ovim zakonom za ponovne izbore. Rok se računa od dana donošenja odluke o poništavanju.

IX. TROŠKOVI SPROVOĐENJA IZBORA

Član 72.

Sredstva za sprovođenje izbora i finansiranje izborne aktivnosti za izbor odbornika skupštine jedinice lokalne samouprave i gradonačelnika, obezbeđuju se u budžetu jedinice lokalne samouprave.

Na podneske i radnje u izbornom postupku ne plaća se taksa.

X. PRIMENA PROPISA O IZBORU NARODNIH POSLANIKA

Član 73.

Odredbe Zakona o izboru narodnih poslanika ("Službeni glasnik RS", br. 35/00, 57/03 - odluka USRS, 72/03 - dr. zakon, 75/03 - ispr. dr. zakona, 18/04, 85/05 - dr. zakon i 101/05 - dr. zakon) o biračkim spiskovima, o izbornom materijalu, imenovanju u izborne komisije i biračke odbore, biračkim mestima, o obaveštavanju građana o predloženim kandidatima, o zabrani trajanja izborne propagande i objavljivanju prethodnih rezultata ili procene rezultata izbora, glasanju, utvrđivanju i objavljivanju rezultata izbora, neplaćanju poreza i doprinosa za sredstva koja se isplaćuju kao naknada za rad lica u organima za sprovođenje izbora i kaznama, shodno se primenjuju na izbor odbornika, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

XI. IZBOR GRADONAČELNIKA

1. Kandidovanje

Član 74.

Gradonačelnik se bira u gradu kao jednoj izornoj jedinici.

Kandidate za gradonačelnike mogu predlagati registrovane političke stranke, koalicije registrovanih političkih stranaka koalicije jedne ili više političkih stranaka i jedne ili više grupa građana, kao i grupe građana čije kandidate svojim potpisima podrži najmanje 3% birača u gradu.

Kandidati za gradonačelnike mogu biti i nezavisni koje svojim potpisima podrži najmanje 3% birača u gradu.

Maksimalan broj potrebnih potpisa iz stava 1. i 2. ovog člana ne može biti veći od 7.000.

Potpis kojim birač podržava kandidata za gradonačelnika mora biti overen u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa.

Odredbe ovog zakona o kandidovanju, sprovođenju izbora i utvrđivanju rezultata izbora po većinskom izbornom sistemu se primenjuju i na izbor gradonačelnika, osim ukoliko je drugačije predviđeno odredbama ovog zakona.

Član 75.

Kandidatura za gradonačelnika dostavlja se Gradskoj izornoj komisiji najkasnije 15 dana pre dana određenog za održavanje izbora.

Uz kandidaturu iz prethodnog stava izornoj komisiji dostavlja se dokumentacija, i to:

- 1) potvrda o izbornom pravu za kandidata, u kojoj je naznačeno ime i prezime, datum rođenja, zanimanje i jedinstveni matični broj kandidata;
- 2) pismena izjava kandidata da prihvata kandidaturu;
- 3) potvrda o prebivalištu kandidata;
- 4) ovlašćenje lica koje podnosi kandidaturu;
- 5) uverenje o državljanstvu;
- 6) potpise birača koji su podržali kandidaturu.

Na dokumentaciju iz stava 2. tač 1), 3) i 5) ovog člana ne plaća se taksa.

Član 76.

Gradska izborna komisija će, najkasnije pet dana po isteku roka za predlaganje kandidata, utvrditi listu kandidata za gradonačelnika po azbučnom redu prezimena kandidata. Na listi kandidata, uz lično ime kandidata, obavezno se navodi naziv predlagača.

Zaštita izbornog prava na izborima za gradonačelnika se sprovodi u skladu sa odredbama Zakona koje se tiču zaštite izbornog prava za izbor odbornika.

Odredbe o troškovima sprovođenja izbora za odbornike se shodno primenjuju na izbor gradonačelnika.

Član 77.

Gradska izborna komisija danom proglašenja kandidature za gradonačelnika istovremeno rešenjem utvrđuje koji kandidat ispunjava uslove za određivanje svojih predstavnika u prošireni sastav organa za sprovođenje izbora.

U pogledu utvrđivanja sastava organa za sprovođenje izbora u proširenom sastavu, primenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na izbornu komisiju u proširenom sastavu, osim ukoliko je drugačije predviđeno ovim zakonom.

Član 78.

Predlagač kandidata za gradonačelnika može povući predlog kandidata najkasnije do dana utvrđivanja liste kandidata za gradonačelnika. Svaki kandidat može odustati od kandidature do dana utvrđivanja liste kandidata za gradonačelnika. Predlog se povlači, odnosno odustanak se izjavljuje u pisanoj formi.

2. Sprovođenje izbora

Član 79.

Glasanje za gradonačelnika obavlja se glasačkim listićem koga priprema i overava gradska izborna komisija.

Glasački listić sadrži:

- 1) naziv grada;
- 2) oznaku da se glasa za izbor gradonačelnika;
- 3) redni broj koji se stavlja ispred imena kandidata;
- 4) ime i prezime kandidata, prema redosledu utvrđenom na listi kandidata, sa naznakom predlagača;
- 5) napomenu da se glasa samo za jednog kandidata, zaokruživanjem rednog broja ispred imena kandidata.

3. Utvrđivanje rezultata izbora

Član 80.

Za gradonačelnika izabran je kandidat koji je dobio većinu glasova birača koji su glasali.

Ako ni jedan od kandidata u prvom krugu glasanja ne dobije potrebnu većinu utvrđenu u stavu 1.

ovog člana, glasanje se ponavlja u roku od 15 dana.

Na ponovljenom glasanju glasa se o dva kandidata koji su dobili najveći broj glasova ili o više

kandidata koji su u prvom krugu glasanja dobili jednak i istovremeno najveći broj glasova.

Na ponovljenom glasanju, na glasačkom listiću, kandidati se unose prema broju glasova dobijenih

u prvom krugu glasanja.

Na ponovljenom glasanju izabran je kandidat koji je dobio najveći broj glasova.

Kad je više kandidata dobilo jednak i istovremeno najveći broj glasova i na ponovljenom glasanju,

glasanje se ponavlja u roku od osam dana sve dok jedan kandidat ne dobije najveći broj glasova.

4. Prestanak mandata

Član 81.

Gradonačelniku prestaje mandat pre isteka vremena na koje je izabran:

- 1) podnošenjem ostavke;
- 2) ako je pravosnažnom sudskom odlukom osuđen na безусловnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest meseci;
- 3) ako je pravosnažnom sudskom odlukom lišen poslovne sposobnosti;
- 4) ako mu prestane prebivalište na teritoriji grada;
- 5) gubljenjem državljanstva;
- 6) preuzimanjem posla, odnosno funkcije koje su, u skladu sa zakonom nespojive sa funkcijom gradonačelnika;
- 7) ako nastupi smrt odbornika;
- 8) opozivom;
- 9) u drugim slučajevima predviđenim zakonom.

Predsednik Narodne skupštine raspisuje u roku od 15 dana od prestanka mandata gradonačelnika izbore za gradonačelnika, ako do isteka mandata gradonačelnika nije ostalo manje od šest meseci.

Član 82.

Predlog za opoziv gradonačelnika mogu podneti, posebno ili zajedno političke stranke, odnosno grupa građana, koje svojim overenim potpisom podrži najmanje 10% birača u gradu pod uslovom da su potpisi skupljeni u roku od 15 dana.

Predlog za opoziv gradonačelnika može podneti i skupština grada dvotrećinskom većinom glasova od ukupnog broja odbornika na osnovu odluke Ustavnog suda o povredi Ustava ili statuta grada od strane gradonačelnika.

Vlada Republike Srbije može podneti inicijativu za opoziv gradonačelnika skupštini grada, ako oceni da se povereni poslovi ne obavljaju u skladu sa zakonom.

Ukoliko inicijativu za opoziv gradonačelnika od strane Vlade Republike Srbije podrži skupština grada dvotrećinskom većinom ona se smatra predlogom za opoziv gradonačelnika.

O predlogu za opoziv izjašnjavaju se birači neposredno, tajnim glasanjem.

Član 83.

Gradonačelnik je opozvan ako je za njegov opoziv glasala većina od ukupnog broja izašlih birača.

Ukoliko je predlog za opoziv gradonačelnika podnela skupština grada shodno članu 82. Stav 2. Ovog zakona, a gradonačelnik ne bude opozvan, skupština grada se raspušta po sili zakona.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 84.

Odredbe ovog zakona o izboru odbornika skupština jedinica lokalne samouprave primenjivaće se od prvih narednih izbora za odbornike skupština jedinica lokalne samouprave u svim jedinicama lokalne samouprave.

Član 85.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o lokalnim izborima ("Sl. Glasnik RS", br. 129/2007, 34/2010- odluka US i 54/2011).

Član 86.

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje predloženog zakona sadržan je u odredbi člana 97. tačka 3. Ustava Republike Srbije kojom je, između ostalog, utvrđeno da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje sistem lokalne samouprave i u odredbi člana 180. stav 3. Ustava kojom je utvrđeno da se odbornici biraju na period od četiri godine na neposrednim izborima tajnim glasanjem, u skladu sa zakonom. Takođe, članom 191. stav 5. je propisano da se izbor izvršnih organa grada uređuje zakonom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustav Republike Srbije utvrđuje pravo građana na lokalnu samoupravu, koje ostvaruju neposredno ili preko svojih slobodno izabranih predstavnika (član 180. st. 1 i 2. Ustava). Odbornici se biraju na period od četiri godine na neposrednim izborima tajnim glasanjem, u skladu sa zakonom (član 180. stav 3. Ustava). Takođe, članom 191. stav 5. Ustava je propisano da se izbor izvršnih organa grada uređuje zakonom.

Iz izloženog proizlazi da je Ustav zakonodavcu prepustio da uredi izborni sistem koji će u najvećoj mogućoj meri omogućiti građanima da u svojim jedinicama lokalne samouprave budu reprezentovani na onaj način koji će doprineti ostvarivanju njihovih potreba i interesa i boljem i kvalitetnijem životu u lokalnoj zajednici.

Važeći Zakon o lokalnim izborima donet 2007. godine, u suštini, zadržao je proporcionalni izborni sistem na kojem je bio zasnovan i Zakon o lokalnim izborima iz 2002. godine. Osnovne karakteristike ovog sistema, koji je primenjen u poslednja dva izborna ciklusa, jeste postojanje jedne izborne jedinice, glasanje za izborne liste i izborni prag od 3% (Zakon iz 2002.) odnosno 5% (Zakon iz 2007. godine).

Primena određenih rešenja iz ovih zakona u praksi je pokazala velike nedostatke. Pre svega, građani nisu mogli da suštinski utiču na izbor svojih predstavnika u skupštini jedinice lokalne samouprave. Karakteristika ovog sistema je, dakle, da u njemu građani mogu slobodno da glasaju, ali ne mogu i da biraju. Time se, u velikoj meri, ugrožava ustavni princip neposrednosti izbora. Takođe, praksa je pokazala da podnosioci izborne liste prilikom dodeljivanja pozicija na izbornim listama nisu vodili računa o ravnomernoj zastupljenosti kandidata iz različitih sredina sa teritorije jedinice lokalne samouprave. Zbog toga, veliki broj naseljenih mesta nije imao odbornike koji su mogli i želeli da valjano zastupaju interese građana koji su nastanjeni na tim područjima. Veliki nedostatak postojećeg izbornog sistema jeste i da on ne omogućuje vrednovanje izbornih rezultata kandidata koji su se nalazili na izbornim listama, niti odražava odnos birača prema pojedinim kandidatima. To je dalje omogućavalo da se u skupštini nađu i odbornici koji, realno, nisu imali značajniju podršku biračkog tela.

Zbog svega navedenog, sada se predlaže uvođenje i izbora odbornika po većinskom izbornom sistemu, a na koji način bi se birale dve trećine od ukupnog broja odbornika, dok bi se preostala jedna trećina birala po proporcionalnom izbornom sistemu. Na taj način, u mnogo većoj meri se poštuje volja birača i istovremeno jača reprezentativnost skupštine jedinice lokalne samouprave.

Važeći Zakon o lokalnoj samoupravi donet 2007. godine predviđa da se odredbe Zakona koje se odnose na predsednika opštine primenjuju i na gradonačelnika, a članom 43. Zakona je predviđeno da predsednika opštine bira skupština opštine, iz reda odbornika, na vreme od četiri godine, tajnim glasanjem, većinom glasova od ukupnog broja odbornika skupštine opštine. Primena rešenja iz

pomenutog zakona u praksi je pokazala velike nedostatke, jer građani nisu mogli da utiču na izbor gradonačelnika.

Zbog svega navedenog, predlog zakona predviđa direktan izbor gradonačelnika, jer bi predloženo rešenje doprinelo boljem i kvalitetnijem životu u lokalnoj zajednici.

Dalje, predlaže se da svi izborni sporovi budu u nadležnosti Upravnog suda. Ovo rešenje je i pravno logično budući da se u izbornim sporovima shodno primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje postupak u upravnim sporovima.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Osnovne odredbe

Osnovnim odredbama se određuje predmet uređivanja zakona, utvrđuje period na koji se odbornici i gradonačelnici biraju i period u kojem se održavaju izbori, utvrđuje način na koji se ostvaruje izborna prava, definiše izborna kampanja i utvrđuju obaveze sredstava javnog informisanja u izbornoj kampanji, definiše se aktivno i pasivno biračko pravo i utvrđuje način izbora odbornika.

Izbor odbornika skupštine jedinice lokalne samouprave

U drugoj glavi predloga zakona je utvrđeno da izbore za odbornike i gradonačelnike raspisuje predsednik Narodne skupštine i ustanovljen je način određivanja dana održavanja izbora i dana od kada počinju teći rokovi za vršenje izbornih radnji. Dalje su utvrđena pravila vezana za redovne i vanredne izbore.

U odnosu na organe za sprovođenje izbora, u osnovi su zadržana dosadašnja rešenja, s tim da su poslovi izborne komisije prilagođeni specifičnostima predloženog mešovitog izbornog sistema i propisano je da svi članovi moraju biti diplomirani pravnici. U sporu o zakonitosti rešenja o imenovanju stalnog sastava izborne komisije, kao i u ostalim izbornim sporovima, utvrđena je nadležnost Upravnog suda.

Jedna od najbitnijih novina u predloženom zakonu tiče se uvođenja izbora dela odbornika skupštine jedinice lokalne samouprave po većinskom izbornom sistemu. Naime, dve trećine odbornika se bira u izbornim jedinicama na osnovu predloga političke stranke, koalicije političkih stranaka, koalicije jedne ili više političkih stranaka i jedne ili više grupa građana, grupe građana ili građana pojedinačno, a izborne jedinice se određuju tako da u svakoj izbornoj jedinici bude približno jednak broj birača. Na predloženi način, u mnogo većoj meri se poštuje volja birača i istovremeno jača reprezentativnost skupštine jedinice lokalne samouprave. Dosadašnje rešenje je dovelo do apsurdnih situacija da kandidati koji nisu imali većinsku podršku birača, niti su bili kvalitetni, budu izabrani za odbornike. Ovakve situacije su dovodile do destabilizacije jedinica lokalne samouprave i do rasta nezadovoljstva građana, koji su se evidentno osetili prevarenim.

U članovima 18. i 19. je definisano ko može biti predlagač kandidata za odbornike po većinskom izbornom sistemu, a novina je da predlagači mogu biti i koalicije koalicije jedne ili više političkih stranaka i jedne ili više grupa građana i građani pojedinačno. Na ovaj način se omogućava podnošenje kandidatura većem broju lica i ostvaruje veća demokratičnost izbornog postupka. Kandidata mora svojim overenim potpisom podržati najmanje 30 birača koji imaju prebivalište u datoj izbornoj jedinici, s tim da u opštinama koje imaju manji broj birača srazmerno je manji i broj potrebnih potpisa podrške. Takođe je definisana i dokumentacija koja se podnosi uz kandidaturu.

U odnosu na sprovođenje izbora, u osnovi su zadržana dosadašnja rešenja, s tim da su poslovi izborne komisije prilagođeni specifičnostima većinskog izbornog sistema. Definisana je način na koji se vrši proglašenje izborne liste, postupanje sa neblagovremenim i nepotpunim kandidaturama, definisana je zbirna izborna lista kandidata, njeno oglašavanje i način odustanka od kandidature. U članovima 25, 26. i 27. utvrđena je sadržina i način pripreme glasačkih listića, kao i priprema materijala za glasanje i njegova primopredaja.

Član 28. predloga zakona reguliše način glasanja birača. Izbori se sprovode na taj način što birač glasa za samo jednog kandidata od svih kandidata koji su predloženi u toj izbornoj jedinici.

Član 29. predloga zakona reguliše na koji način po završenom glasanju birački odbor pristupa utvrđivanju rezultata glasanja na biračkom mestu i definiše da birački odbor utvrđuje broj neupotrebljenih glasačkih listića i stavlja ih u poseban omot koji pečati, s naznakom na omotu da se radi o neupotrebljenim glasačkim listićima. Na osnovu izvoda iz biračkog spiska, birački odbor utvrđuje ukupan broj birača koji su glasali. Kad se glasačka kutija otvori, posle provere kontrolnog lista, važeći glasački listići odvajaju se od nevažećih. Birački odbor konstatuje broj nevažećih glasačkih listića, unosi ga u zapisnik i nevažeće glasačke listiće pečati u poseban omot, s naznakom da se radi o nevažećim glasačkim listićima, a potom utvrđuje broj važećih listića i broj glasova za svakog kandidata, što takođe unosi u zapisnik. Važeći glasački listići stave se u poseban omot sa naznakom da se radi o važećim glasačkim listićima, koji se potom pečati. Nevažeći glasački listić jeste nepopunjeni glasački listić, listić koji je popunjen tako da se ne može utvrditi za kojeg se kandidata glasalo i listić na kome je zaokruženo više od jednog kandidata. Kad je na glasačkom listiću zaokruženo ime i prezime kandidata ili je zaokružen naziv ili deo naziva političke stranake, koalicije ili grupe građana koja podržava kandidata, odnosno ako su istovremeno zaokruženi redni broj i ime i prezime kandidata i naziv političke stranake, koalicije ili grupe građana koja podržava kandidata, takav izborni listić smatra se važećim. Kad se utvrdi da je broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji veći od broja birača koji su glasali, ili u glasačkoj kutiji nije nađen kontrolni listić, birački odbor se raspušta i imenuje novi, a glasanje na tom biračkom mestu ponavlja se.

Član 30. predloga zakona reguliše šta birački odbor, po utvrđivanju rezultata glasanja, unosi u zapisnik o svom radu: broj primljenih glasačkih listića; broj neupotrebljenih glasačkih listića; broj nevažećih glasačkih listića; broj važećih glasačkih listića; broj glasova datih za svakog kandidata; broj birača prema izvodu iz biračkog spiska i broj birača koji su glasali. U zapisnik o radu biračkog odbora unose se i primedbe i mišljenja članova biračkog odbora, kao i sve druge činjenice od značaja za glasanje. Zapisnik o radu biračkog odbora potpisuju svi članovi biračkog odbora.

Član 31. predloga zakona utvrđuje da se zapisnik o radu biračkog odbora izrađuje se na obrascu koji se štampa u šest primeraka. U jedinicama lokalne samouprave gde su u službenoj upotrebi jezici nacionalnih manjina zapisnik o radu biračkog odbora štampa se i na tim jezicima. Prvi primerak zapisnika s utvrđenim izbornim materijalom dostavlja se izbornoj komisiji. Drugi primerak zapisnika ističe se na biračkom mestu na javni uvid. Preostala četiri primerka zapisnika uručuju se predstavnicima predlagača kandidata koji su osvojili najveći broj glasova na tom biračkom mestu i to odmah ukoliko predlagača kandidata ima predstavnika u biračkom odboru, a ukoliko ga nema predlagač kandidata može preuzeti primerak zapisnika od izborne komisije u roku od 24 časa. Ostali predlagači kandidata imaju pravo da, u roku od 24 časa od dostavljanja materijala s biračkog mesta izbornoj komisiji, od izborne komisije dobiju overenu fotokopiju zapisnika s biračkog mesta.

Član 32. predloga zakona reguliše da kada utvrdi rezultate glasanja, birački odbor bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam časova od zatvaranja biračkih mesta, dostavlja izbornoj komisiji zapisnik o utvrđivanju rezultata glasanja na biračkom mestu, izvod iz biračkog spiska, važeće glasačke listiće u zapečaćenom posebnom omotu, neupotrebene glasačke listiće u zapečaćenom posebnom omotu, nevažeće glasačke listiće u zapečaćenom posebnom omotu, kao i preostalu izbornu dokumentaciju. O primopredaji izborne dokumentacije sastavlja se zapisnik koji potpisuje predstavnik izborne komisije i najmanje dva člana biračkog odbora koji su predali izbornu dokumentaciju.

Član 33. predloga zakona reguliše da izborna komisija po prijemu izbornog materijala sa biračkih mesta, u roku od 24 časa od zatvaranja biračkih mesta, utvrđuje: ukupan broj birača upisanih u birački spisak; broj birača koji je glasao na biračkim mestima; broj birača koji su glasali van biračkog mesta; ukupan broj primljenih glasačkih listića; ukupan broj nevažećih glasačkih listića; ukupan broj važećih glasačkih listića i broj glasova datih za svakog kandidata. Izborna komisija utvrđuje rezultate glasanja na biračkim mestima najkasnije u roku od šest časova od dostavljanja izveštaja sa biračkih mesta.

Član 34. predloga zakona reguliše da je za odbornika izabran kandidat koji je dobio većinu glasova birača koji su glasali. Ako ni jedan kandidat u prvom krugu glasanja ne dobije većinu glasova birača koji su glasali, u drugom krugu učestvuje dva ili više kandidata koji su dobili jednak i istovremeno najveći broj glasova. Glasanje u drugom krugu obaviće se u roku od 15 dana, a izabran je kandidat koji je dobio najveći broj glasova. Ako i u drugom krugu glasanja više kandidata dobije jednak i istovremeno najveći broj glasova, glasanje se ponavlja u roku od osam dana od dana utvrđivanja rezultata, sve dok jedan kandidat ne dobije najveći broj glasova.

Član 35. predloga zakona definiše da izborna komisija izdaje odborniku uverenje da je izabran.

Članom 36. predloga zakona je definisano da kandidate za odbornike mogu predlagati registrovane političke stranke, koalicije registrovanih političkih stranaka, koalicije jedne ili više političkih stranaka i jedne ili više grupa građana, i grupe građana čije izborne liste svojim potpisima podrži najmanje 30 birača po predlogu za svakog kandidata na izbornoj listi. Predlagač mora na izbornoj listi imati najmanje jednu trećinu kandidata od ukupnog broja odbornika koji se bira. U jedinicama lokalne samouprave koje imaju manje od 20.000 birača, izborne liste iz stava 1. ovog člana utvrđene su i kada ih svojim potpisom podrži najmanje 200 birača. U ime političke stranke ili grupe građana, predloge može podneti samo lice koje je politička stranka ili grupa građana ovlastila. U ime koalicije, predloge podnose najviše dva ovlašćena lica. Novina je da predlagač može biti i koalicija jedne ili više političkih stranaka i jedne ili više grupa građana. Na ovaj način se omogućava podnošenje kandidatura većem broju lica i ostvaruje veća demokračičnost izbornog postupka.

Član 37. predloga zakona precizira rok za dostavu izbornih lista i dokumentaciju koja se podnosi uz izbornu listu.

Članovi 38, 39. i 40. predloga zakona regulišu osnovna pravila vezana za kandidate za odbornike, sadržinu, nedostatke, povlačenje i naziv izborne liste.

Član 41. predloga zakona propisuje da izborna komisija propisuje oblik i sadržaj obrasca za potpis birača koji podržavaju izbornu listu i reguliše prikupljanje potpisa birača.

Članovi 42, 43, 44. i 45. predloga zakona definišu način na koji se vrši proglašanje izborne liste, postupanje sa neblagovremenim i nepotpunim izbornim listama, definišu zbirnu izbornu listu, obaveštavanje građana i način uvida u podnete izborne liste i dokumentaciju podnetu uz njih. U članu 46. predviđeno je da se na

sprovedenje izbora po proporcionalnom izbornom sistemu shodno primenjuju odredbe o sprovođenju izbora po većinskom izbornom sistemu izuzev člana 25. zakona.

Član 47. predloga zakona reguliše sadržinu i način pripreme glasačkih listića, kao i pripremu materijala za glasanje i njegovu primopredaju.

Član 48. predloga zakona propisuje da zbirna izborna lista, s nazivima izbornih lista i imenima svih kandidata, mora za vreme glasanja biti vidno istaknuta na biračkom mestu, a član 49. predloga zakona propisuje da predstavnici podnosioca izbornih lista i kandidati za odbornike imaju pravo uvida u izborni materijal, a naročito u izvode iz biračkih spiskova, zapisnike biračkog odbora, zapisnike izbornih komisija i glasačke listiće. Uvid se vrši u službenim prostorijama izborne komisije. Uvid u izborni materijal može se izvršiti u roku od pet dana od dana održavanja izbora

U članovima 50. i 51. predloga zakona je regulisan način glasanja birača.

Članovima 52, 53, 54, 55, 56. i 57. predloga zakona regulisano je utvrđivanje i objavljivanje rezultata izbora po proporcionalnom sistemu i u osnovi su zadržana dosadašnja rešenja.

Član 58. predloga zakona propisuje da izborna komisija utvrđuje i objavljuje ukupne rezultate izbora u roku od 72 časa od zatvaranja biračkih mesta. Ukupni rezultati izbora objavljuju se u službenom glasilu jedinice lokalne samouprave.

Članovima 59, 60, 61, 62, 63, 64. i 65. predloga zakona su definisani slučajevi u kojima odborniku prestaje mandat pre isteka vremena na koje je izabran sa posebnim osvrtnom na podnošenje ostavke. Kada odborniku izabranom po proporcionalnom izbornom sistemu prestane mandat, mandat se dodeljuje prvom sledećem kandidatu sa iste izborne liste kome nije bio dodeljen mandat odbornika, a u slučaju kada odborniku koji je izabran po većinskom izbornom sistemu prestane mandat pre isteka vremena na koje je izabran sprovode se dopunski izbori. Dalje je definisana zaštita prava u slučaju prestanka mandata odborniku podnošenjem žalbe Upravnom sudu. Takođe su regulisani ponovni izbori koji se sprovode ako izborna komisija ili Upravni sud ponište izbore zbog nepravilnosti u sprovođenju izbora, a u slučajevima utvrđenim ovim zakonom

Član 66. predloga zakona reguliše potvrđivanje mandata odbornika i konstitutivnu sednicu skupštine jedinice lokalne samouprave.

Članovima 67, 68, 69, 70. i 71. definisan je postupak za zaštitu izbornog prava.

Član 72. predloga zakona reguliše troškove sprovođenja izbora, član 73. predloga zakona reguliše primenu propisa o izboru narodnih poslanika.

Članovima 74. do 83. bliže se regulišu pitanja izbora gradonačelnika u jedinicama lokalne samouprave. Dosadašnje rešenje koje je podrazumevalo da gradonačelnici budu birani od strane skupština jedinica lokalne samouprave je često dovodilo do prekrajanja izborne volje građana, te dovodilo do apsurdnih rešenja da kandidati koji nisu imali većinsku podršku birača, niti su bili kvalitetni, budu izabrani za gradonačelnike. Ovakve situacije su dovodile do destabilizacije jedinica lokalne samouprave i do rasta nezadovoljstva građana, koji su se evidentno osetili prevarenim, a što direktno utiče i na pitanje ustavnosti postojećeg rešenja, koje direktno pogađa izbornu volju i neposredan izbor narodnih predstavnika.

Gradonačelnici moraju biti lideri izabrani većinom svih građana lokalne samouprave, dok bi skupština jedinice lokalne samouprave, pružala institucionalni i pravni okvir u kome bi se kretala lokalna politika. Gradonačelnici bi rukovodili

lokalnom samoupravom kao javnim servisom građana i precizno bi se znala odgovornost pojedinca i odgovornost skupština jedinica lokalne samouprave, koje su se prema sadašnjem rešenju skrivale iza institucije gradonačelnika, a faktički je onemogućavala izabrane gradonačelnike da suvereno rukovode gradom.

Predloženo rešenje u članu 74. predviđa da mogu predlagati registrovane političke stranke, koalicije registrovanih političkih stranaka, kao i grupe građana čije kandidate svojim potpisima podrži najmanje 3% birača u gradu. Kandidati za gradonačelnike mogu biti i nezavisni koje svojim potpisima podrži najmanje 3% birača u gradu.

Suštinsku novinu u odnosu na rešenja koja su ranijim zakonima bila predviđena jeste što se znatno smanjuje maksimalan broj potrebnih potpisa (ukupno 7000) da bi pojedini kandidati zaista i mogli da se kandiduju. Time se omogućava i manjim grupama građana da predlože svoje kandidate, što je do sada bilo isključivo rezervisano za velike političke stranke.

Odredbe članova 75. do 79. bliže uređuje postupak kandidovanja, utvrđuju specifičnosti gradske izborne komisije, kao i način glasanja. Ostale odredbe kojima se uređuju ova pitanja su opšteg karaktera, i bliže su određena odredbama koje se odnose na izbor odbornika.

Predloženo rešenje u članu 80. predviđa direktan izbor gradonačelnika koji bi na izborima ostvario većinu od ukupnog broja birača koji su glasali, dok bi se u drugi krug išlo ukoliko ni jedan od kandidata ne bi ostvario većinu u prvom krugu.

Odredbe člana 81. i 82. regulišu prestanak mandata gradonačelnika i postupak za opoziv gradonačelnika, dok je članom 83. utvrđena značajna odredba koja predviđa sankciju za neuspeli pokušaj opoziva i time podizanje nivoa odgovornosti izabranih odbornika u skupštinama jedinica lokalne samouprave. Naime, odredba predviđa prestanak mandata odbornicima i to po sili zakona.

Članovima 84, 85, 86. i 87. regulisana je primena, stupanje na snagu i stavljanje van snage prethodnog zakona o lokalnim izborima.

IV. ANALIZE EFEKATA ZAKONA

Za Predlog zakona nije potrebno izraditi analizu efekata zakona, s obzirom na to da se njime ne stvaraju nove obaveze za privredne i druge subjekte.

V. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike Srbije

VI. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Donošenje ovog zakona po hitnom postupku se predlaže zbog postojanja osnovnog parlamentarnog pravila da se u izbornoj godini ne menjaju pravila kojima se uređuju izbori. Stoga je neophodno ovaj zakon bude razmatran u najkraćem roku.